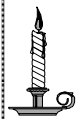

בס"ד טז' אדר ה'תשע"ח
הדלקת נרות - 17:20
צאת השבת - 18:12
רבנו תם - 18:51
שעון חורף - לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

שנה שמונה עשרה - עלון מס' 903
@ ניתן להקדיש העלון לרפואה, ברכה, פרנסה טובה,
זיווג, הצלחה, ולהבדיל לעילוי נשמת יקיריכם.
טל' המערכת : 08-9437333 , 054-7743834

אברהם יגל

לעיני בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובפרט לאברהם יגל בן רעות נ"י

פפטידיון: "וישלה אחאב"
(מלכים א' יח)
מרתק - ראו בעמוד 2
סיפור מההפסדה

פרשת כי-תשא

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה
להשתתף בסעודה הרביעית
בבית"כ "אוהל-מועד" ב- 20:30

מלעיניי הפרשיה:
← הוראות על תרומת מחצית השקל.
← מעשה הכיור וכונו, הוראות להכנת שמן המשחה וקטורת הסמים.
← משה מְמַנֶה את בצלאל ואהליאב על מלאכת המשכן וכליו.
← אזהרה מיוחדת על שמירת השבת.
← חטא מעשה העגל, ועונשו.
← משה עולה להר סיני בפעם השניה, לסליחות.
← אחר ארבעים יום מקבל משה את הלוחות השניים, וקרינת עור פניו של משה.

"זה יהי" (לי ייג)
הראה לו כמין מטבע של אש וכו' ואומר לו **כזה יתנו** (רש"י) גנאי הוא לישראל אם **למעשה העגל נתנו זהב ולצורכי המקדש יתנו נחושת**. לפיכך הראה הקב"ה למשה מטבע של אש - זכר למטבעות הזהב שזרקו לאש לעשיית העגל, כפי שנאמר למי זהב וכו' ואשליכחו באש ויצא העגל הזה (שמות ל"ב). ואמר **כזה יתנו, יתנו למשכן כפי שנתנו לעגל**. (כרם הצבי)

"קח לך סמים נטף" (לי ל"ד)
איתא בגמרא: כל זמן שביית המקדש קיים **מזבח מכפר** על ישראל, ועכשיו **שולחנו של אדם מכפר עליו** (ברכות נ"ח) ראה על דרך הרמז, שהנה מכל אחד עשר סממני הקטורת נתפרשו במקרא רק ארבעה, והשאר למדים מדרשה. והנה הארבעה המפורסמים במקרא הם:

שחלת, לבונה, תלבנה, נטף - ר"ת: שלחן. לרמז על שולחנו של אדם שמכפר. (ליקוטי תורה להגרי"א)
"שבעת ימים האכל מצות" (לי"ד א)
וסמוך לו: אלהי מסכה לא תעשו. וסמיכות זו מה עושה? אלא, ישנם חסידים שנוהגים ומקפידים לאכול בחג הפסח דווקא מצה שמורה ועל ידי כך באים לעתים לידי כעס ומריבה על שאין כל הבית זהירים ומקפידים בכך, והלא אמרו חז"ל: **כל הנועס כאילו עובד עבודה זרה**, ולכן הסמיכה התורה את שני הפסוקים. **ללמדך, שמוטב לא לאכול מצה שמורה מלכעוס**. (רבי אשר מסטולין)
"ובושה לא ידע כי קרן עור פניו" (לי"ד כ"ט)
ברוח ענוותנותו לא ראה משה את עצמו מורס מעם. לא היה מודע לגדולתו ולשגב שהוא מקרין לעיני כל ישראל, לא ידע משה כי קרן אור פניו. (אוצר באורים)

פנית הנביאים והפסוקים
קול עלה נדף = הרעש הקליל שמשמיע העלה הנהדף ברוח. משמש להראות את פחדנותו של האדם, שאפלו רעש קליל זה מפחיד אותו.
דוגמה: שומר הלילה נאלץ להתפטר מעבודתו, פיון שְׁפָל רחש ואפלו קול עלה נדף חֲרִיד אֶת שְׁלוֹתוֹ וְאֶת מְנוּחָתוֹ.
מקור: וְרָדַף אוֹתָם קוֹל עֲלֵה נִדְף וְנָסוּ מִנִּסְתַּח-חֶרֶב וַנִּפְלוּ וְאִין רוֹדֵף לַיִקְרָא כּוּ לוֹן. (ניבוכוכן)

הסידור מכתול מדר עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיני בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"חיידוש": <http://www.hidush.co.il/> <http://ladaat.info/>

מה הזעילה שבירת הלוחות?!

"וישבר אותם תחת ההר"

בפרשתנו משה רבנו עולה לקבל את התורה ביום ז' בחדש סיון ויורד ארבעים יום אחרי כן ביום י"ז בתמוז, וכשנוכח שעשו את העגל, שובר את הלוחות. מיום י"ח בתמוז עד ר"ח אלול שהם ארבעים יום נוספים עומד משה בתפילה, ובר"ח אלול לאחר שה' קורא לו לעלות שוב להר, שוה משה בשמים ארבעים יום ואומר לו הקב"ה ביום הכיפורים: "סלחתי כדברך".

וכן נשאלת השאלה: לשם מה הכניס משה רבנו את הלוחות השבורים לארון הברית? והלא הן מזכירות את החטא?!

אלא מלמדים אותנו חז"ל שמה רבינו שם את הלוחות השבורים להורות לכל עם ישראל לדורות:

שאדם שלא זוכר את שגיאתו העבר, איננו יכול להתקדם אל העתיד בצורה בטוחה ובפרט שאלו הביאו לאחדות העם ואמונה בה'. השבר הוא גאוותינו...

בחיים, אפשר לאסוף את השברים. בין שיהיה זה הקשר שלנו עם ה', עם הבעל/ האישה, עם ילדינו או עם עמיתינו לעבודה, אנו יכולים לתקן את הנזק שגרמנו.

"בניד כשתילי זתים" - חינוך

מהי אלימות מילולית?

אלימות מילולית היא פגיעה באחרים באמצעות דיבור פוגע ומעליב, כלומר- אדם המשתמש במילים כדי לפגוע, להעליב, להפחיד, לקלל וללגלג.

אלימות מילולית היא גם איומים וסחיטה, כלומר - הפחדה, הכרזה על כוונה להעניש מישהו או לפגוע בו, במיוחד אם הוא לא יעשה את מה שמבקשים ממנו.

אלימות מילולית מתרחשת בחיי הילדים לאורך כל היום, גם מחוץ לכיתה, ויש לה השפעה רבה על חייהם. חברים לכיתה עלולים לקלל, להשפיל ולהשתמש באלימות מילולית כלפי חברים בשעות אחר הצהריים אבל לאירועים אלא יש השפעה גם על האקלים הכיתתי בבית הספר. במקרים מסוימים, הפגיעה המילולית היא חלק מביצוע עבירה חמורה יותר. מטפלים ומחנכים מוטרדים מאוד ממריבות בין ילדים ומנסים לשים לוח קץ.

המריבות אינן בהכרח רק תופעה שלילית, יש בהן גם צדדים חיוביים: הן מלמדות את הילד להתמודד עם בני גילו. הכוח שהילד צובר בהתמודדות כזו יכול להיות מופנה בהמשך ההתפתחות גם לאפיקים חיוביים.

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יגל" משדר בלוויין בכל מוצאי שבת את שיעורו של הראשון לציון הרח"ג יצחק יוסף שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה 20:30 השיעור יוקרן על גבי מסך ענק. בע"ה תתקיים סעודה רביעית, בחסות "בית הלחם"

מקום מיוחד לשיעור בעיקרי ימי חשיבה

פרכה והלכה

אברהם וימירה הקקיאן על הסיוע לזיכוי הרבים. שיזכו לפרנסה טובה, במשלח ידיהם. רפואה שלימה לכל ילדיהם, ויררו נחת ושלווה מיוצאי חלציהם

פרכה והלכה

לישיעה ודליה נסימי שיזכו לבריאות ופרנסה טובה, ברכה והצלחה בכל משלח ידיהם. הצלחה לכל ילדיהם, ירוו נחת מיוצאי חלציהם. ולרפואת שבתאי מוסאי בן נהיית שיחזור לאיתנו

פרכה והלכה

שמואל ועופרה כהן-זדה על הסיוע לזיכוי הרבים שתברכו ברפואה שלימה, ויתגשמו כל משאלותיכם לטובה ותרוו נחת ושלווה. וברכה בלימודים לליהי שתצלח בכל אשר תעשה

כל הישועות והברכות

לכ"כיה גב"ז- לטובה היין שתרמה לסעודה הרביעית בלויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדה, לרפואתה והצלחת כל ילדיה ומשפחתה שיתברכו בכל מיילי דמיטוב ויתגשמו משאלותם לטובה באושר ובפרנסה טובה. שתרווה נחת ושלווה מכל יוצאי חלציה ולהבדיל לעיני משה בן אהרון ז"ל

כל הישועות והברכות

לדניאל ושיחה דידי היין שתרמו לסעודה הרביעית בלויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדם, לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל מיילי דמיטב ויתגשמו כל משאלות ליבם. שיזכו באושר ובפרנסה טובה וירוו נחת מיוצאי חלציהם. וזיווג הגון לאורטל בת שמחה להבדיל לעיני מרים בת יצחק ז"ל

פרכה והלכה

כ"דעין וישיעה ועמלי שתברכו ברפואה שלימה, אושר ופרנסה טובה. ויתגשמו כל משאלותם לטובה ולזיווג הגון משרוש נשמתם לנועה, תפארת, חגי ויעקב

פרכה והלכה

למישה והנה דידי על הסיוע לזיכוי הרבים שיתברכו ברפואה שלימה, אושר ופרנסה טובה. ויתגשמו כל משאלותם לטובה וירוו נחת ושלווה מיוצאי חלציהם

פרכה והלכה

למזל בנימינה על הסיוע לזיכוי הרבים שיתברך ברפואה, אושר ופרנסה טובה. זיווג הגון עוד השנה לש"י רחל ולרעיה בנות מזל בנימינה והריון ולידה קלה לאביטל

פרכות ואילוף

למאיר ודינה אבטובל בהגיע איתי נ"י למישיעה יהי רצון שיעלה בממלכת התורה והיראה. שיתברך ברוחניות ובבשמיות ויצליח בלימודיו ובכל דרכיו ומעיני השעו

פרכה והלכה

למישה וישרי עבאי על הסיוע לזיכוי הרבים שיתברכו ברפואה שלימה, אושר ופרנסה טובה. ויתגשמו כל משאלותם לטובה וירוו נחת ושלווה מכל יוצאי חלציהם לשירה בת מרים

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה נהיית מוסאי בת יצחק ופרי ז"ל כ' אדר פקידת שנתה שתמליץ טוב בעד משפחתה

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה משה גמזו בן אהרון ושרה ז"ל כ"ב אדר פקידת שנתו ביום שישי בשעה 08:00 עליה לבית העלמין

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה שמואל מוסאי בן דניאל ורבקה ז"ל ט"ז אדר פקידת שנתו שתמליץ טוב בעד משפחתו

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה שרה מוסאי בת סרוון ז"ל כ' אדר פקידת שנתה ביום רביעי בשעה 16:30 עליה לבית העלמין

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה שולמית גולגי בת פרחא ז"ל ט"ז אדר פקידת שנתה שתמליץ טוב בעד משפחתה

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה מרים דידי בת יצחק ופרי ז"ל יט' אדר פקידת שנתה ביום שלישי בשעה 16:30 עליה לבית העלמין

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה באבאי בנימין בן יצחק ופרי ז"ל כ"א אדר פקידת שנתו שתמליץ טוב בעד משפחתו

פרכה והלכה

לע"י הצנועה והענוה עזרא נסימי ביום שלישי בשעה 16:30-17:00 עליה לבית העלמין מנחה במרדכי הצדיק

שבת שלום זמבדרך

רפואה שלימה והחלמה מהירה לכל החולים ובכללם -:

שלמה לארי בן מרים היין אדר ישראל בן שרית היין משה נאמן בן מרים היין אברהם נאמן בן מרים היין מרדכי עמרני בן רבקה היין ישראל פרגי רפאל בן מרים היין נהוראי-חנניה בן דינה ומיכאל היין באבאי בן מורודי היין יהונתן אריאלי בן שרה היין שבתאי מוסאי בן נהיית מנב"ת	אברהם-יגל בן רעות היין ניסים דודי בן שרה היין יצחק נאמן בן שרה היין שרה ביבי לארי בת רבקה מנב"ת נעימה שלומזדה בת מרים מנב"ת דינה דוידי בת שרה מנב"ת חנה מוסאי בת חנה מנב"ת לידה הונית בת מרי מנב"ת דליה נסימי בת גורג'יה מנב"ת רזיה סינדי בת חנה מנב"ת	לירן מלכה ז"ל בן ריטה שתהיה משאלה עזרא נאמן בן חנוס ז"ל אברהם שריפיאן בן מרים ז"ל נפתלי דהן בן רבקה ז"ל משיח אליאס בן רחל ז"ל דוד נתנה בן מרים ז"ל משה גמזו בן-יהודה בן גרגיס ז"ל גוהר יצחק-פרי בת חנה ז"ל	בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל
--	--	--	--------------------------------

"אל תקרי הליכות אלא הלכות"

ברכת המזון בהליכה

שאלה : מי שאכל כשהוא הולך, האם רשאי לברך ברכת המזון תוך כדי הליכה?

תשובה : תיקנו חכמים, לברך ברכת המזון כשיושבים כדי שיוכל המברך לכוין דעתו יותר.

ובגמרא ברכות (דף נא:) מבואר להלכה, שגם אדם שהיה הולך בביתו בשעה שהיה אוכל, וכן אדם שהיה אוכל בעמידה, לעולם הוא חייב לשבת בשעת ברכת המזון. כדי שיוכל לכוין יותר. וכן פסק מרן השלחן ערוך (סימן קפג) אבל לענין מי שהיה אוכל כשהוא מהלך בדרך, מחוץ לביתו, נחלקו רבותיה הראשונים, שרבינו הרא"ש כתב, שטעם התקנה לשבת בברכת המזון, הוא בכדי שיכוין יותר, ומי שהוא הולך בדרך, בודאי מעדיף לברך כשהוא ממשיך בהליכתו למחוץ חפצו, ואם נחייבו לשבת ולברך, נמצאנו מגיעים למטרה ההפוכה, כי אדרבה, כשהוא מתעכב ויושב, אין דעתו מיושבת עליו, והוא מברך בחופזה בלי לכוין כראוי. לכן, הנכון הוא שמי שהיה אוכל בשעה שהוא מהלך בדרך, אינו חייב לשבת כדי לברך, ורשאי לברך תוך כדי הליכה.

ויש חולקים על דברי הרא"ש בזה (כל בו סימן כה בשם הגאונים). אולם מרן השלחן ערוך (סימן קפג סעיף יא) פסק כדברי הרא"ש. שמי שאכל כשהוא הולך בדרך, רשאי לברך כשהוא הולך בדרך. אבל מי שאכל כשהוא יושב, אפילו אם היה באמצע הדרך, אינו רשאי לברך כשהוא הולך, אלא יברך בישיבה, ואחר כך ימשיך למחוץ חפצו. ולסיכום: מי שהיה אוכל כשהוא מהלך בביתו, חייב לשבת בשעת ברכת המזון. ומי שהיה מהלך בדרך אל מחוץ חפצו, והיה אוכל תוך כדי הליכה, רשאי להמשיך בדרכו ולברך תוך כדי הליכה.

ברכת המזון בנסיעה ברכב

אדם הנוסע במכונית או באוטובוס, ואינו נוהג בעצמו, נראה פשוט שרשאי לברך תוך כדי נסיעה, שהרי אינו הולך, אלא יושב. ועוד, שאפילו אם נחשיב אותו לאדם שהולך, הרי ביארנו, שמי שהיה הולך בדרך ואוכל, רשאי לברך תוך כדי הליכה.

וכן הדין לגבי אדם הנוסע בספינה, או רוכב על חמור, שרשאי לברך בשעה שהוא יושב בספינה או רוכב על חמורו. ואפילו אם בשעה שהיה אוכל, הספינה טרם הפליגה לדרכה. כי יושב בספינה, או על חמורו, הרי הוא כיושב בביתו. ורשאי לברך כדרכו. (וכן כתב בפסקי ריא"ז (ברכות ספ"ז). והביא דבריו בספר הלכה ברורה סוף סימן קפג. ע"ש).

אבל אדם שהוא בעצמו נוהג במכונית, נראה יותר שאסור לו לברך ברכת המזון בשעת הנהיגה. ואף על פי שבפסקי ריא"ז (הני"ל) כתב, שהרוכב על בהמתו רשאי לברך, ואינו צריך להעמיד את הבהמה, מכל מקום, בודאי שונה הוא דין הנוהג במכונית, לדין הרוכב על חמור. כי הנהגה במכונית צריך לתת לבו ולהתבונן בדרך נסיעתו, שלא יבוא לידי סכנה, ובודאי אין דעתו מיושבת עליו שיוכל לכוין בשעת הברכה.

שהגאון רבי חיים פלאג"י בספרו רוח חיים כתב, שאותם הממחרים לקום מהשולחן כשמתחילים לומר "הרחמן", לא עושים נכון, כי צריך להיות יושב עד עושה שלום. וכן פסק הגאון הראשון לציון שליט"א בלוקוט יוסף (סימן קפג), אך הוסיף, שבמקום צורך, כשהוא ממחר לאיזה ענין, רשאי לומר את "הרחמן" בלכתו בדרך, והביא שכן שמע ממרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל. ונראה שלגבי הנוסע ברכב בודאי שיש להקל שימשיך לומר "הרחמן" בעודו נוהג, ובפרט במקום צורך.

הידעת? סיפור מההפטרה הפטרת כי-תשא "וישלח אחאב"

הדמיון בין אליהו בהפטרה למשה הוא רחב מאוד ורב פנים. הוא עולה מתוך פשוטי המקראות במקומות אחדים, וחז"ל והמפרשים עמדו עליו בדבריהם. מאבקו של אליהו בסיפורנו, להשיב את דורו מעבודת הבעל אל עבודת ה' מושווה למעשיו הדומים של משה בפרשת 'כי תשא', להשיב את דור יוצאי מצרים מעבודת העגל אל ה'. דמיון כללי זה מתבטא גם בכמה פרטים בשני הסיפורים.

א. משה ואליהו כאחד נקטו על דעת עצמם בדרכים נועזות כדי להשיב את דורם בתשובה. פסוקים אחדים לפני כן נאמר על הלוחות: "וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמְּכַתֵּב מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא חֲרוֹת עַל הַלְּחֹת" (ל"ב, טז), והסביר הרמב"ן כי "הזכירו בכאן לספר במעלתן, לומר כי לא נמנע משה בכל זה מלשבר אותם". חז"ל הדגישו הן את אופיו העצמאי של מעשה זה, שנעשה על דעת עושהו, והן את ההסכמה של מעלה עם המעשה.

מעשיו של אליהו להשיב את דורו בתשובה, אף הם נועזים ביותר, ואף הם נעשו על דעת עצמו. כך היו כינוס כל העם ונביאי הבעל אל הר הכרמל והצעתו לערוך מבחן שיברר מי הוא האלוהים שאחריו יש ללכת. התעוזה במעשים אלו איננה רק בביטחון המוחלט בכך שהי' יענה לנביאו באש מן השמיים, אלא דווקא בשלבים הראשונים שלהם: בנותנו לנביאי הבעל הזדמנות להציג את מעשיהם ופולחנם בפני העם ובעודדו אותם להמשיך במעשיהם עד עלות המנחה.

כמו מעשיו של משה, אף מעשיו של אליהו נרצו לפני ה', אשר נענה לנביאו באש, ואף הם השיגו את מטרתם להחזיר את ישראל אל ה'.

ב. משה הרג כשלושת אלפים מעובדי העגל על ידי בני לוי שנאספו אליו ואליהו הרג את ארבע מאות וחמישים נביאי הבעל בעזרת העם החוזר בתשובה (י"ח, מ). נראה ששני המעשים הללו נעשו על פי הוראת שעה ולא בדרך המשפטית הרגילה. דמיון זה בין הפרשה להפטרה הוא הבולט ביותר, ואפשר שהוא שהכריע בבחירת סיפור המבחן בכרמל כהפטרה לסיפור על חטא העגל ותוצאותיו.

ג. לאחר שמשה ואליהו החזירו את ישראל אל ה', ולאחר שהעבריניים באו על עונשם, מתפללים שני הנביאים אל ה' שישׁיב את חסדו לעמו.

משה מתפלל אל ה' שישׁא חטאתם וילך בקרבם, ואכן ה' נענה לתפילתו, חידש את בריתו עם ישראל ונתן להם לחות עדות חדשים ואף אליהו התפלל אל ה' פעמיים, שיחדש את בריתו עם ישראל וישׁיב להם את חסדו. (בברכת השם ג.י.פ.)

אין עוד מלבדו

לקח רב ניתן ללמוד מן המעשה המעניין שלפנינו, על קשישה יהודיה שסיכנה את עצמה למען בחור ישיבה נרדף, שלא הכירה, שהתפרסם בספר "ועמך כולם".

עמוסה בתרנגולות ובאווזים קשורים זה בזה בחבל שהסתבך בין רגליהם, עלתה הישישה לקרון הרכבת. איש לא היה מעוניין להתחכך בנוצותיהם הלבנבות של התרנגולות המקרקרות, והכל פינו לה מקום. כך מצאה לה הזקנה מנוח על אחד מספסלי העץ, ותוך דקות מספר היו בעלי הכנף שעמה מסודרים למופת סביבה, כשמפעם לפעם היא פזרת להם זרעונים.

צפירה חדה וארוכה נשמעה מרציף התחנה, ובטרם הספיקה הרכבת לנוע ממקומה, נחפו בקפיצה צעיר מבוהל אל קרון הרכבת. בעודו מתנשף, החלו גלגלי הרכבת לשקשק באיטיות על פני מסילת הברזל אל עבר הבלתי נודע. רגליו הרועדות מפחד לא נשמעו לו, והוא חש כי הוא עומד לקרוס תחתיו. סריקה קלה גילתה לו שהקרון עמוס לעיפה באיכרים חסונים ובעקרות בית כפריות, ולא נותר לו מקום ישיבה, כי אם ליד אווזיה ותרנגוליה של הישישה שהמו וקרקרו בהתרגשות לרגל תזוזתה הרעשנית של הרכבת.

לעיתים, טומנים החיים לאדם, הפתעות שאין הוא יכול לפנות, רהרה לעצמו דוד מנדל. עוד הבוקר שקד על תלמודו בצוותא עם חברו הטוב, ועתה הוא מוצא עצמו רועד כעלה נדף, במחלקה הרביעית ברכבת נוסעים עמוסה לעיפה מלוביץ לקייב.

היה זה בעת שהוא עמד לקום ממקומו כדי ליישר את גוו, כשלפתע הופיע ראש הישיבה מלווה בקצין בכיר בעל סבר פנים חמורות, שהציג צו המורה לבני הישיבה לפנות את העיר לוביץ תוך עשרים וארבע שעות, ולא, רע ומר יהיה גורלם. הבחורים, שמלומדים היו תלאות שהליט עליהם המשטר הרוסי, הילכו בעצבות איש איש למקום לינתו, אספו את הפציה המעטים וחזרו למקומות מגוריהם. דוד מנדל, רצה גם הוא לשוב לעירו קייב, אלא שהוא, מבית עני ומרוד הגיע. במשך חדשים ארוכים צירפו הוריו פרוטה לפרוטה כדי לשגרו לישיבה הקדושה, ועתה כאשר כיסיו ריקים ממצלצלים, לא ידע דוד מנדל את נפשו. בפיו של ראש הישיבה שהיה אף הוא דל אמצעים לא היו בשורות עבור דוד מנדל "כסף, יקירי, אין לך" אמר בעיניים דומעות, "אך אוכל ליעצך, כי בכל עת שתרגיש שצרה גדולה מתרגשת עליך, זמר בפיק את הפסוק אין עוד מלבדו, ברים נושעו בכך". ראש הישיבה הרים את ידיו וברך את התלמידו בהתרגשות, כי כל צרה ומכאוב לא יבואו עליו, ובהסירו את ידיו מעל ראשו של דוד מנדל, זירזו לעשות כל שלא ידו כדי לעזוב את המקום במהירות לבל יבולע לו. הנוף שניבט מבעד חלונות הקרון התחלף במהירות. הרכבת כבר שעטה במלא תנופתה, ובעוד שעה קלה אמורה היא להגיע לתחנתה הבאה, שם יעלה הכרטיסן חמור הסבר וידרוש ממנו כרטיס. דוד מנדל, שהספיק להתאושש קמעא מריצתו הטרופה, שוב ושם תכופות כשהאדגה הולכת ומכרסמת בלבו. דוד מנדל החליט לפנות אליה. על פי תווי פניה, היא היתה היהודייה היחידה בקרון, ובעת צרה זו לא נותרו בידיו ברירות הרבה, אלא לשטוח בפניה את מצוקתו. תוך שהוא מביט לכל עבר לראות כי איש אינו שומע את דבריו, לחש דוד מנדל משפטים אחדים באזני הישישה, שנראתה כמי שאינה קשובה

לדבריו כלל. לפני שסיים את לחישותיו, שאל בתחינה: אולי גברת, יכולה את לעזור לי? אך תמה המלה האחרונה מפיו של דוד מנדל, וראשה של הישישה, שבלאו הכי נראתה תשושה, החל להסתובב במעגלים קצרים ותוך רגעים מספר שקעה בשינה עמוקה, שתוצאותיה נשמעו היטב בחלל הקרון. גלגלי הרכבת המשיכו במאוצתם, ודוד מנדל שהרהר במר גורלו, כלל לא שם לב שהקשישה נייערה משנתה ובטרם קמה ממקומה, אספה אל חיקה אווז גדול ותרנגולת רעשנית, ויצאה לסיור בין ספסלי הקרון. עד מהרה נייער הקרון כולו לחיים. צעקותיו של גברתן בעל כרס החרידו את הנוסעים מרבצם, והיא, הישישה, כאילו אין הדברים נוגעים אליה, המשיכה לשוטט מאדם לאדם, כשהיא מציגה את כרטיסה ושואלת: אדוני! האם אפשר להגיע בכרטיס זה מלוביץ לקייב? בעוד הגברתן קורא ברמה: גברת! אמרתי לך כבר, כן, כן, זה כרטיס טוב, זה כרטיס מצוי. תוך שהיא מקרבת את התרנגולת הצווחנית לראשי האנשים, המשיכה הישישה בסיורה, ועוד לפני שהציגה את שאלתה, כבר היו הכל עונים לקראתה בקול רם: כן, כן, זה מצוי. דוד מנדל שהתפקח מהרהוריו לתוך ההמולה הנוראה, שח לעצמו במר לבו, כי לא זו בלבד שגורלו לא שפר עליו, אלא גם נגזר עליו לבלות את הנסיעה ליד אישה מזורה ומסכנה זו, לקרבו הוא זעק והתחנן לבוראו, כי יצילנו מהצרה העומדת להתרחש עליו. כאשר אין לו כרטיס להציג בפני הכרטיסן. בפנים מלאות סיפוק שבה הקשישה אל מקומה, הניחה את האווז והתרנגולת במקומם, ושוב שקעה בתרדמה עמוקה. לרגע, נדמה היה לו לדוד מנדל, כי מידי פעם היא ממצמצת קלות באחד מאישוניה, אך הוא לא ייחס כל חשיבות לכך. הקטר הניף את ידית הבלמים, וקרונוות הרכבת האטו ממרוצתם. ככל שקולות השקשוק הלכו ושקטו, כך גברה והלכה פעימת לבו. מרחוק נראה הכרטיסן, בדיוק כפי שחזה דוד מנדל בחלומותיו השחורים. גבוה, רחב, בעל ארשת פנים אכזרית, ואזיקים נוצצים משתלשלים מחגורתו העבה, מיועדים לנוסעים מסוגו. לפתע, הרגיש דוד מנדל כי דבר מה נדחף לידו. מבט קל הבהיר לו, כי הישישה דוחפת לידיו את כרטיסה שלה, שכבר היה מרופט ממשמושה בו. כמעט פתח את פיו כדי לשאול אותה לפרש הדבר, אך היא פעה את עיניה לרגע, ממצמצה לו בחומרה שישתוק וישה לתרדמתה העמוקה. הכרטיסן הלך והתקרב, ודוד מנדל אחז את הכרטיס בידיו, כשכולו תמיהה וחרדה לגבי הבאות. כרטיס, בבקשה רעם הקול, ודוד מנדל הציג את כרטיסו בפני הברנש. כרטיס, גברת, גברת, כרטיס, זעם הכרטיסן כלפי הישישה ואווזיה. הוא עמד לצעוק שנית, כשלפתע נשמעו קולות נרגנים מארבע פינות הקרון: הנח לה למשוגעת הזו, אל תעיר אותה. תאמין לי נשמע הגברתן הכרסתן צועק "יש לה כרטיס, כולנו ראינו, רק אל תעיר אותה, סבלנו ממנה די והותר, הורה באצבעו העבה. בלידת ברירה הלמשך הכרטיסן בדרכו, ולרגע נדמה היה לו לדוד מנדל, כי בת שחוק קלה מרחפת בזויות פיה של הקשישה הפיקחת, שהמשיכה לנום כמשאלת לבם של נוסעי הקרון, ולא הטרידה אותם עוד.

תעוזה ואומץ לב בלתי רגיל הייתה אותה קשישה זקוקה לאגור, כדי להעמיד את נפשה בסכנה. די היה במעידה קלה, כדי שהיא ודוד מנדל יושלכו יחדיו לבית הכלא הסובייטי למשך שנים ארוכות. אולם, כאשר שמעתי כי בן ישיבה אתה, ידעתי כי אני חייבת לעשות הכל כדי להציל אותך מן הסכנה, סיפרה הישישה לבחור שהגיע להוקיר לה טובה.